

Välkommen att ta del av

Botaniska Sällskapets program för våren & sommaren 2019

”Ängarna äro mera löfrika och blomsterfulla än i någon annan provins. De likna de herrligaste lunder och blomsterrikaste trädgårdar. Så att, då man här sitter om sommartiden och hörer Gökens samt de andra många serskilte foglars sång, insekternas pipande och susande, och tillika ser man på de lysande och präktigt målade blommor, kan man inte annat än hisna vid skaparens så praktfulla inrättning”

(Carl v. Linné om Småland, citerat ur Scheutz Smålands Flora 1864)

Välkomna till en ny utesäsong med Botaniska Sällskapet. Vi besöker både välkända miljöer som den yppiga Vätterbranten vid Brunstorps gård och nya platser som en grustäkt nära Hallbyleden. Sommarresan går till det geologiskt och botaniskt intressanta Valle härad i Västergötland. Därtill erbjuds flera tillfällen att lära sig mer om mossornas magiska värld!

Onsdag 24 april kl. 18.00.

Vårvandring vid Brunstorpsbergets fot.

Vid bergets fot ligger den kulturmärkta gamla gården Brunstorp, platsen för Jönköpings kommuns genbanksodling av fruktträd. Här är utgångspunkten för en trevlig promenad som bjuder på det mesta av vad trakten har att erbjuda av vårväxter. Förutom lökväxter, nunneörter, sippor och violer finner vi även tandrot, skogsbingel och gullvivor. Allt är förstås beroende på hur långt våren har kommit.

Samling vid Erik Dahlbergsgymnasiet, Föreningsgatan, kl. 17.30 för samåkning eller vid Brunstorps besöksparkering kl. 18.00.

Kontaktperson Lennart Persson, 070 – 360 29 21.

Onsdagen 15 maj kl. 18.00. Växter vid Hassafallsleden.

Vi går genom hasselskogen vid Tabergså, för att senare följa Sandserydsån genom tät granskog, efter inäggokanter och i Hassafalls raviner. Omgivningen är varierande och innehåller många olika naturtyper. Leden är väl upptrampad och har välbyggda trappor på de brantaste ställena. Vill du grilla en korv eller två till ditt medhavda kaffe, finns det grillplatser vid fallen.

Samling vid Erik Dahlbergsgymnasiet, Föreningsgatan kl. 17.30 för samåkning eller kl. 18.00 på parkeringen vid Hovslätts hembygdsgård (strax väster om rondellen i Hovslätt efter vägen till Sandseryd).

Kontaktperson, Torgny Bergström 036-12 15 73, 070 – 291 19 05.

Lördag 15 juni. Sommarresa till Västergötland.

Årets heldagsutflykt går till Valle härad som ligger väster om Billingen mellan Varnhem och Lerdala. Det är en del av den mellansvenska israndzonen där inlandsisen gjorde en paus i avsmältningen för 10 000 år sedan. Landskapet består av åsar och kullar med mellanliggande sjöar och våtmarker. Stora delar är hagmarker omväxlat med ädellövskog. Den höga kalkhalten i marken ger upphov till en rik flora.

De fem naturreservaten i området binds samman av sju vandringsleder av varierande längder. Vi kommer att gå i lättgången men bitvis kuperad terräng på delar av tre av dessa leder. Vi tittar på växterna och tar del av geologi och kulturhistoria. Vi planerar besöka Drottningkullen, Höjentorp och Bockaskedeåsen. En bra karta hittar du på Skara kommuns hemsida www.skara.se. Sök efter "Vandra i Valle".

Bland intressanta arter i området kan nämnas: vårärt, smalbladig lungört, lundbräsma, ramslök, smånunneört, grådådra, storrams, guckusko, kärrvial och strävlost. Kanske får vi se några av dem.

Avresa med buss kl. 8.00 från parkeringen, Föreningsgatan, vid Erik Dahlbergsgymnasiet. Beräknad hemkomst kl. 18.

Lennart Persson tar emot din obligatoriska anmälan senast 28 maj (gärna tidigare).

Avgift tas ut för resa och lunch. Ta med fika till förmiddags- och eftermiddagskaffet.

Kontaktperson: Lennart Persson 070 - 360 29 21.

Botaniska besöksmål i Västergötland

Västergötlands Botaniska förening, L Sundh

Den nyutkomna guideboken till botaniska besöksmål i Västergötland kan köpas i samband med sommarresan.

Pris 200 kr, betalas till Lennart Persson.

Söndag 16 juni kl. 14.00. De vilda blommornas dag.

Bondbergets naturreservat

Bondberget lockar till strövtåg genom sin mosaik av ekhagar, hassellundar och barrblandskog. Här har människor rört sig sedan järnåldern. Vi kommer göra en mindre vandring och studera såväl träd och buskar som gräs och örter. Åtminstone någon orkidé utlovas.

Glöm inte fikakorgen.

Samling vid Öxnegården kl. 14.00.

Kontaktperson David Ståhlberg, 070 – 286 36 74.

Blomstervandring i Bankeryd

Vi besöker en plats med trevlig försommarflora, under sedvanlig guidning av Magnus Thorell.

Samling kl. 14.00. vid Bankeryds Hembygdsgård.

Samarrangemang med Bankeryds Naturskyddsförening.

Kontaktperson Magnus Thorell, 036 – 37 22 35.

Onsdag 21 augusti kl. 18.00. Ruderatexkursion på sandiga marker i Hallby.

Sandiga och solbelysta marker som regelbundet utsätts för störning är vad en del växter behöver för att inte konkurreras ut. Men om det vill sig illa kan dessa betingelser också tjäna som grogrund för invasiva arter. Vilka mer eller mindre tillfälliga växter, önskade eller oönskade, finns i sandtäktsområdet öster om Hallbystugan? Det ska vi titta närmare på denna kväll.

Samling vid Erik Dahlbergsgymnasiet, Föreningsgatan, kl. 17.30 för samäkning eller på uppställningsplatsen utmed Klämmestorpsvägen, mitt emot gokartbanan kl. 18.00.

Kontaktperson David Ståhlberg, 070 – 286 36 74.

Lördag 14 september kl. 14.00. Botanik runt knuten.

En promenad utmed Vätterstranden, från Kanotklubben till Undergången.

Många rör sig dagligen till fots eller på cykel utmed Strandpromenaden, men sällan tar vi oss tid att titta närmre på de alldagliga växter som överlever och frodas utmed banvallen, spårområdet och cykelvägen. Under denna promenad utmed Vättern uppmärksammar vi ett antal vilda blommor i vår vardagsmiljö.

Samling kl.14.00. på planen vid Jönköpings Kanotklubb. Medtag gärna fika.

Kontaktperson: Agneta Åsgrim Berlin, 0722 – 09 40 20,

Mossor i Södra Vätterbygden.

Följ med till mossornas magiska värld! Fem mossexkursioner planeras under säsongen 2019.

Välkomna både nyfikna nybörjare och erfarna mosskännare. Henrik Kullberg vägleder oss.

- **Tisdag 7 maj Stadsparken.**

Vi går en tur i Jönköpings stadspark och får lära oss en del vanliga mossarter.

Samling kl.18.00 på parkeringen vid Stadsparkskiosken.

- **Tisdag 28 maj Drättinge.**

Samling kl.18.00 på Vistavallen i Kaxholmen.

- **Lördag 10 augusti Råbyskogen.**

Mossor i gammal granskogsmiljö med en del intressanta arter.

Samling kl.10.00 på parkeringen till Råbyskogens naturreservat.

- **Tisdag 27 augusti Vattenledningsparken.**
Samling kl.18.00 på parkeringen vid dammarna.
- **Lördagen 7 september Lyngemadssjön.**
Vi upprepar den uppskattade exkursionen till Lyngemadssjön, på gränsen mellan Jönköpings och Vaggeryds kommuner.
Samling kl.10.00. på parkeringen vid Lyngemadssjöns naturreservat.

Kontaktperson Henrik Kullberg, 0722 – 723088

På exkursionerna gäller fältmässig klädsel, flora, lupp och gärna medhavd fika. Sprid gärna programmet och ta med intresserade vänner!

Årsavgiften för 2019 är 100 kr, ungdom under 20 år 10 kr. Plusgirokonto 3 08 61-9. Glöm inte att skriva vem avgiften gäller. Meddela **aktuell e-post-adress till Lennart Persson, lenper51@gmail.com så får du påminnelser om våra aktiviteter och informationsblad via e-post.**

Besök oss på Face Book "Botaniska Sällskapet Jönköping" samt på vår hemsida med adress www.botaniska-jonkoping.se

Vi samarbetar med Kultur och Fritid Jönköpings kommun och Studieförbundet

Årets växt 2019

Svenska Botaniska Föreningen har utsett släktet tätörter *Pinguicula* till Årets växt 2019. Alla är de insektsfångande växter, en egenskap de delar med släktena silesår *Drosera* och bläddror *Utricularia*. Det gemensamma för dessa växter är att deras livsmiljö är fattig på kväve, något de kompenserar genom att ta till vara på kvävet från de insekter de fångar. Hos tätörter utsöndrar bladen ett slags slem som gör att insekterna fastnar på dem och sedan bryts de hjälplösa fångarna ner med hjälp av enzymer som avsöndras från speciella körtlar.

Tätört *Pinguicula vulgaris* förekommer i hela landet, från Skåne i söder till Torne lappmark i norr. I delar av södra och mellersta Sverige har arten haft en tydlig minskning.

Växten är konkurrenssvag och ljuskrävande, den missgynnas av upphörd hävd som leder till igenväxning. Även utdikning och torrläggning av landskapet skadar förekomsterna. Tätört växer på fuktig-våt torv eller mineraljord och åtminstone i södra Sverige är den tydligt kalkgynnad. Många lokaler är hävdade genom bete men tätört kan också dyka upp längs fuktiga skogsvägar, i diken, kraftledningsgator eller på botten av sandtag. Den växer vid källflöden, på myrmark samt på stränder utmed åar och sjöar. Blomningen sker från mitten av maj till slutet av juli. Arten är omiskännlig med sina ljusgröna, lite feta blad som sitter i en basal rosett och de blåviolettera blommorna som är försedda med en lång och smal sporre.

Mer att läsa om tätört, dvärgtätört och fjälltätört på Svenska Botaniska Föreningen hemsida:

<https://svenskbotanik.se/category/aktiviteter/arets-vaxt/>

Tätört Foto: Thomas Gunnarsson